УДК 811.111’367:17.022.1:821.111(73)

https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-458-471

Гарасим Тетяна Олегівна доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, https://orcid.org/0000-0002-4971-7809,

Косенко Анна Володимирівна кандидат філологічних наук, доцент кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, https://orcid.org/0000-0001-9390-871X

Беженар Ірина Володимирівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, https://orcid.org/0000-0001-5314-1446

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ: МЕТОДИКО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦИФРОВОГО ДИСКУРСУ

Анотація. У статті доведено, що жанри цифрового дискурсу є динамічною, гнучкою системою, яка формується на стику мовної традиції, соціальних потреб та технологічних можливостей. Їх аналіз потребує мультидисциплінарного підходу, що поєднує знання з лінгвістики, соціології, інформатики та комунікативних наук. Такий підхід дозволить точніше описати специфіку кожного жанру та його роль у сучасному інформаційному суспільстві. Доведено, що цифрове мовлення характеризується дистантністю, тобто просторово-часовою віддаленістю комунікантів. Це накладає певні обмеження на композицію повідомлень, змушуючи учасників бути більш стислими, адаптуватися до форматних вимог та оперативно відповідати на зміни. Дистанція також стимулює перегляд існуючих комунікативних конвенцій, що призводить до виникнення нових лінгвістичних стратегій. Зроблено висновок, що цифровий дискурс є не лише інструментом передачі смислів, а й способом їх соціального та культурного конструювання. У цифровому середовищі, де ідентичність може бути гнучкою, псевдонімною або анонімною, цей вимір набуває особливої актуальності. Цифровий дискурс не можна зводити лише до мови

– це складна комунікативна подія, що враховує не тільки мовця й текст, але й аудиторію, контекст, засоби передачі інформації та навіть часові рамки. Така інтерпретація цілком відповідає характеру цифрової комунікації – багатоканальної, миттєвої, мультимедійної. Зроблено припущення, що ЗМІ відіграють у цьому процесі ключову роль. Цифрові медіа не лише інформують, але й цілеспрямовано тлумачать події, застосовуючи риторичні методи для створення бажаного ефекту. Оперативність, вагомість і доступність – це три центральні засади функціонування цифрового дискурсу в межах сучасної інформаційної царини. Водночас, зазначено, що деякі жанри, незважаючи на свою технічну модернізацію, залишаються структурно і стилістично близькими до традиційних. Це, зокрема, стосується наукових рецензій, передовиць, репортажів.

Ключові слова: цифровий дискурс, цифрова комунікація, лінгвостилістика, концепт, когнітивна структура, цифрове середовище.

Harasym Tetiana Olehivna Associate Professor of the Department of English Philology and Methods of Teaching English, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University Ternopil, https://orcid.org/0000-0002-4971-7809

Kosenko Anna Volodymyrivna Associate Professor of the Department of Communicative Linguistics and Translation, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, https://orcid.org/0000-0001-9390-871X

Bezhenar Iryna Volodymyrivna Associate Professor of the Department of Communicative Linguistics and Translation, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, https://orcid.org/0000-0001-5314-1446

LINGUISTIC-STYLISTIC FEATURES OF DIGITAL COMMUNICATION: METHODOLOGICAL AND THEORETICAL BASIS OF DIGITAL DISCOURSE RESEARCH

Abstract. The article proves that the genres of digital discourse are a dynamic, flexible system that is formed at the junction of linguistic tradition, social needs and technological capabilities. Their analysis requires a multidisciplinary approach that combines knowledge from linguistics, sociology, computer science and communication sciences. Such an approach will allow a more accurate description of the specifics of each genre and its role in the modern information society. It is proven that digital speech is characterized by distance, that is, the spatio-temporal distance of communicators. This imposes certain

restrictions on the composition of messages, forcing participants to be more concise, adapt to format requirements and respond promptly to changes. Distance also stimulates the revision of existing communicative conventions, which leads to the emergence of new linguistic strategies. It is concluded that digital discourse is not only a tool for transmitting meanings, but also a way of their social and cultural construction. In a digital environment where identity can be flexible, pseudonymous or anonymous, this dimension becomes particularly relevant. Digital discourse cannot be reduced to language alone – it is a complex communicative event that takes into account not only the speaker and text, but also the audience, context, means of transmitting information and even time frames. Such an interpretation is fully consistent with the nature of digital communication – multi-channel, instant, multimedia. It is assumed that the media play a key role in this process. Digital media not only inform, but also purposefully interpret events, applying rhetorical methods to create the desired effect. Efficiency, relevance and accessibility are three central principles of the functioning of digital discourse within the modern information sphere. At the same time, it is noted that some genres, despite their technical modernization, remain structurally and stylistically close to traditional ones. This, in particular, concerns scientific reviews, editorials, reports.

Keywords: digital discourse, digital communication, linguistic stylistics, concept, cognitive structure, digital environment.

Постановка проблеми. На стику мовознавчих і соціальних досліджень формується концепція, відома як «цифровий дискурс», яка, попри відчутну частотність її вживання у сфері сучасної лінгвістики, все ще не набула універсального, фіксованого тлумачення. Нерідко поняття «цифровий текст» та «цифровий дискурс» сприймаються як взаємозамінні, проте таке ототожнення містить методологічну хибу. Цифровий дискурс — це більше, аніж просто застиглий (фіксований) текст; він обов'язково включає динаміку його творення, інтерпретаційні механізми, що залежать від контексту, а також соціальну комунікативну ситуацію, у межах якої даний текст активно функціонує.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як свідчить аналіз теоретичних підходів, дискурс не варто розуміти лише як мовленнєву форму, а радше як взаємодію змісту, ситуації та учасників комунікації. Науковці відзначають, що будь-яке мовне повідомлення втрачає свою повноту поза контекстом, адже саме соціальні, культурні й навіть ідеологічні обставини формують його смисл [1], [2], [3]. Така інтерпретація дозволяє говорити про дискурс як явище, яке має щонайменше три площини: лінгвістичну, когнітивну і соціальну. Це важливо з огляду на

подальше розгортання нашого дослідження – адже цифровий дискурс постає саме як результат взаємодії цих компонентів. Окремої уваги заслуговує позиція, за якою дискурс не лише форма комунікації, а й інструмент впливу, що відтворює владу, знання та соціальні структури [4], [5]. Такий підхід дозволяє зрозуміти, чому аналіз цифрового дискурсу потребує врахування не лише граматичних чи лексичних характеристик, а й ширшого контексту – політичного, культурного, психологічного.

Водночас сучасна цифрова комунікація все частіше демонструє, що вербальні повідомлення є лише частиною цілого. Вчені доводять, що до дискурсу можуть належати візуальні елементи, жести, графічні об'єкти, звукові фрагменти – усе те, що надає повідомленню додаткову семіотичну глибину [7], [9].

У цьому сенсі цифровий дискурс, що активно використовує графіку, емодзі, відео та анімацію, якнайкраще демонструє розширене розуміння мовленнєвої практики. Тож цифровий дискурс функціонує не лише як інструмент обміну інформацією, але й як механізм формування суспільної реальності. Через повторювані мовні практики формуються норми, цінності, переконання, що, у свою чергу, впливають на подальші комунікативні акти.

В українській лінгвістиці розглядають цифровий дискурс як форму взаємодії між представниками різних соціальних груп. На думку науковців, дискурс є не тільки результатом, але й інструментом соціокультурної трансформації [6], [7]. Інакше кажучи, мова тут не просто описує реальність, а й активно її змінює.

Також дослідники виокремлюють кілька важливих ознак цифрового дискурсу: його багатокомпонентність, мультиканальність (слуховий, зоровий, тактильний канали) та функціональне розмаїття (від дидактичного до лайливого) [10], [11]. Таке розуміння дозволяє краще дослідити феномен цифрового дискурсу, у якому зазначені характеристики стають не винятком, а нормою.

Цифровий дискурс є способом досягнення взаєморозуміння, а не лише носієм інформації. Його ключова функція – соціальна, комунікативна та інтерактивна. Він підкреслює, що важливо аналізувати не лише форму, але й мету дискурсу – що саме хоче досягти мовник, яку реакцію очікує, і якими засобами він цього досягає [8].

Підтримуючи цей підхід, пропонуємо багаторівневий аналіз поняття, зокрема потрактування дискурсу як мовної діяльність, що розгортається у конкретному контексті, та як сукупність тематично й функціонально об'єднаних текстів. Такий підхід дозволяє не лише фіксувати мовні особливості, а й виявляти соціальні стратегії, приховані за текстом.

У цьому сенсі цікаво звернути увагу на міркування К. Серажим, яка бачить у дискурсі не лише мовну, але й когнітивну структуру. Вона виокремлює п'ять рівнів дискурсу: від мовної організації до сукупності взаємопов'язаних текстів, що функціонують у спільному контексті [7]. Цей підхід особливо цінний для аналізу цифрового дискурсу, адже в онлайн-просторі тексти часто циркулюють групами, повторюються, трансформуються, створюючи нові значення.

Останніми роками дискурс почав розглядатися ще й як форма репрезентації світогляду мовця. Цифровий дискурс є не лише інструментом передачі смислів, а й способом їх соціального та культурного конструювання [7, с. 131]. У цифровому середовищі, де ідентичність може бути гнучкою, псевдонімною або анонімною, цей вимір набуває особливої актуальності.

На думку О. Селіванової, дискурс не можна зводити лише до мови – це складна комунікативна подія, що враховує не тільки мовця й текст, але й аудиторію, контекст, засоби передавання інформації та навіть часові рамки [6, с. 119]. Така інтерпретація повністю відповідає характеру цифрової комунікації – багатоканальної, миттєвої, мультимедійної.

Також цифровий дискурс трактують як динамічний процес, що постійно видозмінюється під впливом соціальних умов. Його бачення резонує з природою цифрового середовища, де нові формати виникають майже щоденно [8]. У цьому контексті цікаво простежити, як традиційні жанри трансформуються під тиском цифрових платформ, адаптуючись до нового формату сприйняття. Підтримуючи цей підхід, вчені пропонують багаторівневий аналіз поняття, а саме виокремлюють дискурс як мовленнєву діяльність, що розгортається у певному контексті, та як сукупність тематично й функціонально об'єднаних текстів. Такий підхід дозволяє не лише фіксувати мовні особливості, а й виявляти соціальні стратегії, приховані за текстом. В інших наукових працях виділено п'ять рівнів дискурсу: від мовної організації до сукупності взаємопов'язаних текстів, що функціонують у спільному середовищі . Цей підхід особливо цінний для аналізу цифрового дискурсу, адже в онлайн-просторі тексти часто циркулюють групами, повторюються, трансформуються, створюючи нові значення.

Тож цифровий дискурс є не лише інструментом передачі смислів, а й способом їх соціального та культурного конструювання. У цифровому середовищі, де ідентичність може бути гнучкою, псевдонімною або анонімною, цей вимір набуває особливої актуальності.

Цифровий дискурс не можна зводити лише до мови – це складна комунікативна подія, що враховує не тільки мовця й текст, але й аудиторію,

контекст, засоби передачі інформації та навіть часові рамки. Така інтерпретація цілком відповідає характеру цифрової комунікації – багатоканальної, миттєвої, мультимедійної.

У багатьох розвідках науковці трактують цифровий дискурс як динамічний процес, що постійно видозмінюється під впливом соціальних умов. Його бачення добре резонує з природою цифрового середовища, де нові формати виникають майже щоденно [8]. У цьому контексті цікаво простежити, як традиційні жанри трансформуються під тиском цифрових платформ, адаптуючись до нового формату сприйняття.

Мета статті – дослідити лінгвостилістичні особливості цифрової комунікації.

Виклад основного матеріалу. Цифровий дискурс – це явище, яке постало на межі мовознавства, медіазнавства та інформаційних технологій. Його поява є наслідком докорінної трансформації способів комунікації, що відбувається в умовах стрімкого розвитку цифрових платформ. Попри те, що термін «цифровий дискурс» ще не набув сталої термінологічної кодифікації в лінгвістичних дослідженнях, науковці широко використовують суміжні поняття, такі як «комп'ютерний дискурс», «віртуальний дискурс» або «дискурс інформаційних технологій» [4]. Ці концепти вказують на опосередкованість комунікації технологічними інструментами, зокрема мережею Інтернет.

Підходи до визначення цифрового дискурсу різняться. Згідно з фреймовою моделлю, цифровий дискурс охоплює всі тексти, що прямо або опосередковано стосуються комп'ютерних технологій і мережевої комунікації.

Альтернативне, сценарне трактування акцентує на багатожанровості цього явища, вказуючи на те, що цифровий дискурс включає всі типи мовлення, які формуються в мережевому середовищі – від формального листування до спонтанних реакцій у чатах [5, с. 79].

З огляду на структуру, цифровий дискурс є поліформатним. Його жанрове розмаїття вражає широтою і охоплює як традиційні типи текстів (електронна пошта, форуми, чати, BBS, Usenet), так і сучасні медіа: подкасти, відеоігри, онлайн-курси, корпоративні сайти, банери, блоги, соціальні мережі, гостьові книги тощо. Причиною цього є динамічний розвиток технологій, які створюють нові комунікативні простори, часто з унікальними жанровими характеристиками.

Таким чином, цифровий дискурс – це комунікативна система з багатьма рівнями, яка комбінує різні способи подачі відомостей, формує нові форми, перебудовує мовні стандарти й активно впливає на суспільне мислення. Його вивчення є надзвичайно актуальним для сучасної

лінгвістики, особливо для перекладознавства, яке мусить брати до уваги як мовні, так і культурно-платформові особливості нових мовленнєвих форм.

Різноманітність жанрових форм у цифровому контесті зумовлена його функціональною та технологічною своєрідністю. Кожна жанрова конструкція в Інтернеті – це не просто образ, а наслідок взаємодії суспільних потреб, комунікативної мети та технічних можливостей середовища, де формується текст. Варто усвідомлювати, що жанр не є незмінним зразком, натомість він еволюціонує, змінюється і часто об'єднує ознаки різних дискурсивних практик.

На думку дослідників, жанрову класифікацію цифрового дискурсу доречно розглядати не лише крізь призму звичних стилістичних ознак, а й з урахуванням методів взаємодії користувачів, способів організації повідомлення і технічних аспектів цифрового простору. Наприклад, електронний лист та чат – це жанри, що діють у різних часових та комунікативних режимах: перший – асинхронно, другий – синхронно. Це прямо впливає як на мовний вміст, так і на структуру повідомлень [5, с. 77].

Показово, що частина жанрів у цифровому просторі є первинно мережевими, тобто такими, що не мають відповідників у традиційній друкованій комунікації. До них відносять чати, форуми, блоги, месенджери, а також соціальні мережі. У цих жанрах реалізується потенціал гіпертекстуальності, інтертекстуальності, мультимодальності – властивостей, притаманних саме Інтернет-спілкуванню. Саме ці форми, за твердженням експертів, є найбільш родючим ґрунтом для мовних нововведень та змін [8, с. 291].

У свою чергу, форуми та блоги, які функціонують у більш розміреному темпі, дають змогу для розгорнутого викладу думки, складнішої побудови речень, використання риторичних стратегій та логічних зв’язків. Вони схиляються до письмового мовлення, але при цьому зберігають елементи усної манери, зокрема персоналізоване звернення, діалогічність, а подекуди – навіть просторіччя.

Особливу увагу дослідники приділяють художньо-літературним жанрам у мережі. Частина з них – це цифрові перетворення традиційних форм, перенесені з друкованих медіа: поезія, проза, критика. Інша частина – інтернет-романи, інтерактивна поезія, фанфіки – є новоутвореннями, що виникли внаслідок специфіки цифрової комунікації. Вони дають змогу авторові безпосередньо взаємодіяти з читачем, швидко оновлювати тексти, реагувати на відгуки, змінювати сюжет «в режимі реального часу» [8, с. 292].

Водночас, зазначимо, що деякі жанри, незважаючи на свою технічну модернізацію, залишаються структурно і стилістично близькими до традиційних. Це, зокрема, стосується наукових рецензій, передовиць,

репортажів. Межі між «мережевими» та «запозиченими» жанрами поступово стираються, а зміст дедалі більше визначається не середовищем функціонування, а цільовою аудиторією і призначенням комунікації. У межах прагматичного підходу дослідники також виокремлюють жанри з огляду на типи дискурсивної взаємодії. Наприклад, у діловій сфері це може бути електронна комерція, оголошення, онлайн-платформи для ведення переговорів, розсилки з аналітичними прогнозами. Така диференціація дозволяє точніше визначити особливості мови, структури і стилістики текстів, а також механізми їх сприйняття [4, с. 108].

Не менш важливою є також теза про зміну стосунків між автором і адресатом у цифрових жанрах. Тепер спілкування нерідко є колективним, що передбачає активну участь читача у формуванні змісту: коментарі, репости, реакції – усе це впливає на кінцеву форму жанру. Як відзначає Взаємодія стає спільною, жанрова межа – еластичною, а текст – постійно мінливим.

Цей аспект чітко простежується у соціальних мережах, які представляють собою жанрово-модульну конструкцію: один і той самий пост може бути і мемом, і новиною, і запрошенням до дискусії. Тут відсутня однозначність, і текст стає багатошаровим за змістом. Така ситуація унеможливлює застосування класичних методів до жанрового аналізу й змушує дослідників шукати нові аналітичні інструменти. Щодо найбільш старих жанрів цифрового дискурсу, електронна пошта є чи не першою, яка здобула популярність у мережі. За своєю суттю вона схиляється до епістолярної традиції, однак зазнала значної перебудови у зв’язку з технічними особливостями: асинхронність, можливість масової розсилки, вбудовані зразки тощо.

На противагу їй, чати – другий за хронологією жанр – функціонують у режимі реального часу й мають групову форму. Вони вирізняються підвищеною емоційністю, неформальністю і схильністю до лінгвістичних експериментів. Саме ці жанри найчастіше досліджуються у лінгвістичному сенсі, оскільки яскраво демонструють мовні нововведення та зміни. Не можна оминути й так звані «гібридні» жанри – блоги, онлайн-щоденники, сторінки в соцмережах. Вони поєднують риси коментаря, нарису, новини, реклами та мемуарів. Як правило, ці жанри виконують функцію самопрезентації автора, формуючи навколо нього мікроспільноту, де активну роль відіграє не лише дописувач, а й аудиторія, що коментує та розповсюджує вміст.

З огляду на все сказане, можна дійти висновку: жанри цифрового дискурсу є динамічною, гнучкою системою, яка формується на стику мовної традиції, соціальних потреб та технологічних можливостей. Їх аналіз

потребує мультидисциплінарного підходу, що поєднує знання з лінгвістики, соціології, інформатики та комунікативних наук. Такий підхід дозволить точніше описати специфіку кожного жанру та його роль у сучасному інформаційному суспільстві.

Цифрове середовище сформувало новий тип мовної взаємодії, який істотно відрізняється від традиційних форм письмового чи усного спілкування. Цей тип комунікації вирізняється не лише технологічним посередництвом, а й особливим мовним кодом, що відображає динаміку, неформальність і змішування жанрів. На нашу думку, саме поєднання мовних елементів різного походження й стилістичного рівня є найхарактернішою ознакою цифрового дискурсу. Однією з провідних лінгвістичних рис цифрової комунікації є поєднання рис усного й письмового мовлення. Цей синтез найкраще простежується в синтаксичній структурі повідомлень: короткі фрази, уривки думок, інтонаційна пунктуація (зловживання знаками оклику, трикрапками), використання розмовних конструкцій. Варто також відзначити, що в межах інтернет-спілкування граматичні правила часто спрощуються, а мовці вдаються до нетипових для письма форм – абревіатур, скорочень, умовної орфографії. Це свідчить про тенденцію до економії мовленнєвих зусиль при збереженні комунікативної ефективності.

Проте не менш важливою є й візуальна складова мовлення. Цифрова комунікація майже завжди супроводжується візуальними елементами: емодзі, GIF-анімаціями, мемами, кольоровим оформленням тексту або капслоком. Ці засоби стають інструментами вираження емоцій і реакцій, що компенсують відсутність невербальної взаємодії. Такі елементи не просто доповнюють текст, а беруть участь у творенні змісту. Тому цифрове мовлення можна розглядати як мультимодальне, в якому текст і графіка створюють єдину семіотичну структуру. Наступною характерною рисою є поліфонічність цифрового простору, тобто поєднання в одному середовищі дискурсів різного походження. Користувачі часто змішують елементи наукового, публіцистичного, розмовного стилів, а також жаргон, інтернет-сленг і неологізми. Це пояснюється тим, що в мережі співіснують і взаємодіють численні комунікативні практики, які не мають чітко окреслених меж. Як зазначає Коваленко, цифрова комунікація легко вбирає в себе риси публіцистики, художнього тексту чи навіть технічної документації, перетворюючи мовлення на стилістично змішане поле. Крім цього, однією з центральних ознак цифрового мовлення є анонімність. Цей чинник кардинально змінює як мовну поведінку, так і самопрезентацію мовця. Відсутність ідентифікації сприяє мовній розкутності, дозволяє експериментувати з ролями, стилями й навіть із власною особистістю. Як зауважує

Кольцова, це створює ситуацію, за якої мовці можуть ігнорувати соціальні табу або ж відверто висловлюватися, що рідко трапляється в умовах традиційної комунікації. Нарівні з цим цифрове мовлення вирізняється дистантністю, тобто віддаленістю учасників комунікації у часі та просторі. Це накладає певні обмеження на структуру повідомлень, змушуючи користувачів бути лаконічнішими, адаптуватися до форматів і швидко реагувати на зміни. Дистанція також сприяє переосмисленню комунікативних норм, що зумовлює появу нових лінгвістичних стратегій.

Не варто залишати поза увагою гіпертекстову природу цифрової комунікації. Сучасний користувач отримує текст не як лінійне повідомлення, а як фрагмент мережі пов'язаних смислів. Гіперпосилання, інтерактивні елементи, можливість навігації змінюють спосіб сприйняття мовлення, відкриваючи читачеві шлях до самостійної реконструкції тексту. У таких умовах зміщуються традиційні межі між автором і реципієнтом – останній стає активним учасником творення смислів.

Зміни спостерігаються і на рівні синтаксису. Структура речень у цифровому дискурсі часто фрагментарна. Це обумовлено як технічними обмеженнями (наприклад, ліміти символів у Twitter), так і прагненням до максимальної виразності. Як наслідок, мовці тяжіють до коротких конструкцій, використання емфатичних повторів, інверсій, неологізмів. Окрему увагу слід приділити використанню займенників, зокрема «я» та «мені», які часто вживаються для створення ефекту особистої присутності. За спостереженнями Т. Яхонтової, така стратегія посилює інтерперсональний зв'язок з аудиторією та формує ефект наближеності мовця до читача. Це особливо характерно для неформального цифрового дискурсу, де межа між публічним і приватним часто стерта.

Ще однією ознакою цифрової мовної практики є відсутність зовнішньої редакційної фільтрації. Це дозволяє користувачам висловлюватися вільно, іноді нехтуючи нормами мови або стилю. Така свобода породжує ефект автентичності, однак водночас створює ризик недостовірності чи маніпулятивності контенту. Саме тому переклад цифрових текстів вимагає особливої обережності: необхідно зберегти інтонацію та стиль оригіналу, але водночас критично оцінювати його достовірність.

Тож лінгвостилістична специфіка цифрової комунікації полягає в гнучкості, спонтанності та функціональній мобільності мовлення. Поєднання графічних, лексичних і синтаксичних елементів, характерних для різних комунікативних форматів, створює мовлення, яке не лише інформує, а й активно формує взаємодію в онлайн-просторі. Саме тому вивчення цих особливостей є ключовим етапом у розумінні того, як сучасний дискурс функціонує в цифровому вимірі. Сучасне мовознавство вже не може

ігнорувати той факт, що більшість нашої комунікації сьогодні відбувається у цифровому просторі. Те, що раніше вважалося другорядною, навіть маргінальною сферою, нині є основною ареною для обміну думками, формування ідентичностей і впливу на аудиторію. У цьому контексті важливо не лише вивчати цифровий дискурс, а й розуміти його механізми, мову та стиль – адже вони формують нову реальність спілкування. Щоразу, коли ми говоримо про цифровий дискурс, ми насправді торкаємось цілого комплексу змін – технічних, соціальних, культурних і, звісно, мовних. Це не просто інтернет-тексти, це цілі системи, в яких поєднується графіка, звук, емоції, мовні ігри, і які живуть за своїми, не завжди передбачуваними, правилами. Така трансформація потребує нового підходу до аналізу й опису мовлення – більш гнучкого, контекстуального, відкритого до змін. Беручи до уваги викладене, цілком логічно дійти такого резюме: жанрові форми у цифровому дискурсі являють собою динамічну, еластичну систему, котра витворюється на перетині мовної традиції, актуальних суспільних потреб та доступних технологічних можливостей. Для їхнього ґрунтовного дослідження необхідно застосовувати мультидисциплінарний підхід, що акумулює знання з лінгвістики, соціології, комп'ютерних наук та комунікаційних дисциплін. Подібна методологія дасть змогу більш чітко окреслити унікальність кожного жанру та його вагомість у нинішньому інформаційному середовищі. Цифровим середовищем було артикульовано новий тип мовленнєвої взаємодії, що суттєво відрізняється від класичних способів письмового чи вербального обміну інформацією. Даний тип комунікації відзначається не лише опосередкованістю через технології, а й наявністю специфічного мовного коду, який відображає плинність, відсутність жорстких рамок та злиття жанрових ознак. Наша позиція полягає в тому, що найбільшою характеристикою цифрового дискурсу є саме комбінація мовних складників різного походження та стилістичного рівня.

Найвизначнішою лінгвістичною рисою, притаманною цифровій комунікації, є конвергенція рис, властивих як усному, так і письмовому мовленню. Цей синтез найбільш очевидний у синтаксичному оформленні повідомлень: короткі висловлювання, уривчасті думки, використання пунктуації для передачі інтонації (надмірне вживання окличних знаків, еліпсисів), інтеграція розмовних зворотів. У царині інтернет-комунікації граматичні норми часто спрощуються, а мовці оперують формами, нетиповими для письма – скороченнями, абревіатурами, неортодоксальним правописом. Це вказує на схильність до економії мовленнєвих ресурсів за умови збереження ефективності передачі повідомлення.

Водночас, не менше значення має візуальна складова комунікації. Цифровий обмін інформацією практично завжди супроводжується

графічними маркерами: емотиконами, анімованими GIF-зображеннями, мемами, застосуванням капслоку або зміни кольору тексту. Ці інструменти стають засобами трансляції емоцій та відгуків, що компенсує відсутність невербальних сигналів. Такі компоненти не просто доповнюють текстову частину, а активно беруть участь у формуванні сенсу. З огляду на це, цифрове мовлення слід розглядати як мультимодальне явище, де текст і візуальні образи творять єдину знакóву структуру.

Наступним визначним елементом є поліфонічність цифрового простору, тобто одночасна присутність у межах одного середовища різнорідних дискурсів. Користувачі нерідко змішують елементи наукового, журналістського, розмовного стилів, а також жаргонізми, інтернет-сленг та новотвори. Це зумовлюється співіснуванням та взаємодією численних комунікативних практик у мережі, які не мають жорстко визначених меж. Як підкреслює Коваленко, цифрова комунікація легко інкорпорує риси публіцистики, художнього тексту чи навіть технічної документації, трансформуючись у стилістично змішану територію.

Окрім того, однією з ключових рис цифрового мовлення є феномен анонімності. Цей фактор кардинально трансформує як мовну поведінку, так і манеру самоподання мовця. Ненаявність чіткої ідентифікації сприяє лексичній розкутості, дозволяє експериментувати з амплуа, стилістикою і навіть з особистістю. Це уможливлює ігнорування соціальних табу або ж відкрите висловлювання, що рідко трапляється у класичній комунікації. Водночас, ця обставина ускладнює завдання перекладача, оскільки відтворення тональності чи прихованого підтексту вимагає від нього глибокого розуміння комунікативної ситуації.

Паралельно з цим, цифрове мовлення характеризується дистантністю, тобто просторово-часовою віддаленістю комунікантів. Це накладає певні обмеження на композицію повідомлень, змушуючи учасників бути більш стислими, адаптуватися до форматних вимог та оперативно відповідати на зміни. Дистанція також стимулює перегляд існуючих комунікативних конвенцій, що призводить до виникнення нових лінгвістичних стратегій.

Не слід нехтувати і гіпертекстовою сутністю цифровізованої комунікації. Сучасний реципієнт отримує інформацію не як послідовний лінійний текст, а як вузол у мережі взаємопов’язаних значень. Гіперпосилання, елементи інтерактивності, можливість вільної навігації змінюють спосіб осмислення мовлення, надаючи читачеві простір для самостійного конструювання тексту. У таких умовах розмиваються традиційні межі між автором і реципієнтом – останній стає співтворцем сенсів.

Трансформації простежуються і на синтаксичному рівні. Структура речень у цифровому дискурсі часто буває фрагментарною. Це зумовлено як

технічними лімітами (наприклад, обмеження обсягу символів у певних сервісах), так і прагненням до максимізації експресивності. Як наслідок, мовці схиляються до лаконічних конструкцій, застосування виразних повторів, інверсій та неологізмів. Типовим для неформальної цифрової комунікації є розмивання кордону між публічним та приватним часто нівельований.

Висновки. Підсумовуючи, можна констатувати, що лінгвостилістична своєрідність цифрової взаємодії полягає у її плинності, спонтанності та функціональній мобільності. Комбінація графічних, лексичних та синтаксичних елементів, притаманних різним комунікативним форматам, створює мовлення, яке не лише інформує, а й активно моделює взаємодію в онлайн-середовищі. Тому дослідження цих аспектів є визначальним етапом для осягнення функціонування сучасного дискурсу у його цифровому вимірі. Сучасна лінгвістика вже не може ігнорувати той факт, що левова частка нашого спілкування сьогодні відбувається саме у віртуальному просторі. Те, що раніше вважалося другорядним, навіть периферійним, наразі є головним майданчиком для обміну ідеями, формування самосвідомості та впливу на реципієнтів. У цьому контексті є важливим не лише аналізувати цифровий дискурс, а й розбиратися в його механізмах, мовному коді та стилістиці – адже вони конструюють нову парадигму комунікації. Щоразу, коли ми ведемо мову про цифровий дискурс, ми фактично зачіпаємо цілий комплекс трансформацій – технічних, соціальних, культурних і, безумовно, мовних. Це значно більше, ніж просто тексти в мережі; це цілісні системи, де поєднані графіка, аудіо, емоційні маркери, мовні ігри, і які функціонують за власними, не завжди розпізнаними, законами. Подібна перебудова вимагає нової оптики для аналізу та опису мовлення – більш еластичної, контекстно-залежної, відкритої до постійних змін.

Література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Академія, 2004. 342 с.
2. Дикань О. До визначення поняття дискурс у сучасній науковій парадигмі. Наукові розвідки студентів факультету іноземної філології Харківського Національного Педагогічного Університету імені Г. С. Сковороди. 2020. № 1. С. 23–24.
3. Коваленко О. Ю. Блог та e-mail як жанр інтернет-комунікації. лінгвістичні особливості реалізації комунікативних стратегій. 2016. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/14872/1/Коваленко%20статья%202.pdf.
4. Кольцова Ю. Онлайн-дискурс як новітній тип дискурсу. Актуальні питання гуманітарних наук. 2019. Т. 1, № 24. С. 108–113.
5. Пасічник Н. І., Закордонець Н. І., Плавуцька О. П. Міжкультурний цифровий дискурс як напрям розвитку англомовної художньої літератури: філологічний та методичний аспекти. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. - Одеса: Видавничий дім «Гельветика», Сер.: Філологія. 2022 № 54, С. 76-79

6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006.
7. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність. Київ, 2002.
8. Ahern T. C., Peck K., Laycock M. The effects of teacher discourse in computer-mediated discussion. Journal of Educational Computing Research. 1992. No. 8(3). P. 291–309.
9. Herring S. C. Computer-mediated discourse analysis: An approach to researching online behavior. Designing for Virtual Communities in the Service of Learning. 2004. P. 338–376.
10. O'Keeffe A. Media and Discourse Analysis. London : Routledge, 2011.
11. Sleeman J., Lang C., & Lemon N. Social media challenges and affordances for international students: Bridges, boundaries, and hybrid spaces. Journal of Studies in International Education. 2016. No. 20. P. 391–415.

References:

1. Batsevych F. S. Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky [Fundamentals of Communicative Linguistics] Kyiv : Akademiia, 2004. 342 s. [in Ukrainian].
2. Dykan O. Do vyznachennia poniattia dyskurs u suchasnii naukovii paradyhmi [To the definition of the concept of discourse in the modern scientific paradigm] Naukovi rozvidky studentiv fakultetu inozemnoi filolohii Kharkivskoho Natsionalnoho Pedahohichnoho Universytetu imeni H. S. Skovorody. 2020. № 1. S. 23–24. [in Ukrainian].
3. Kovalenko O. Yu. Bloh ta e-mail yak zhanr internet-komunikatsii. linhvistychni osoblyvosti realizatsii komunikatyvnykh stratehii [Blog and e-mail as a genre of Internet communication] 2016. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/14872/1/Kovalenko%20statia%202.pdf. [in Ukrainian].
4. Koltsova Yu. Onlain-dyskurs yak novitnii typ dyskursu [Online discourse as a new type of discourse] Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. 2019. T. 1, № 24. S. 108–113. [in Ukrainian].
5. Pasichnyk N. I., Zakordonets N. I., Plavutska O. P. Mizhkulturnyi tsyfrovyi dyskurs yak napriam rozvytku anhlomovnoi khudozhnoi literatury: filolohichnyi ta metodychnyi aspekty [Intercultural digital discourse as a direction of development of English-language fiction: philological and methodological aspects] Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Odesa: Vydavnychyi dim «Helvetyka», Ser.: Filolohiia. 2022 № 54, S. 76-79 [in Ukrainian].
6. Selivanova O. O. Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia [Modern linguistics: terminological encyclopedia] Poltava : Dovkillia-K, 2006. [in Ukrainian].
7. Serazhym K. Dyskurs yak sotsiolinhvalne yavyshche: metodolohiia, arkhitektonika, variatyvnist [Discourse as a sociolinguistic phenomenon: methodology, architectonics, variability] Kyiv, 2002. [in Ukrainian].
8. Ahern T. C., Peck K., Laycock M. The effects of teacher discourse in computer-mediated discussion. Journal of Educational Computing Research. 1992. No. 8(3). P. 291–309.
9. Herring S. C. Computer-mediated discourse analysis: An approach to researching online behavior. Designing for Virtual Communities in the Service of Learning. 2004. P. 338–376.
10. O'Keeffe A. Media and Discourse Analysis. London : Routledge, 2011.
11. Sleeman J., Lang C., & Lemon N. Social media challenges and affordances for international students: Bridges, boundaries, and hybrid spaces. Journal of Studies in International Education. 2016. No. 20. P. 391–415.